

روزنه

صالحی:

ایران وارد پروژه گداخت هسته‌ای می‌شود

● **ایرنا:** مقدمات پذیرش ایران به‌عنوان سی‌وششمین عضو طرح بین‌المللی گداخت هسته‌ای (اینتر)، فراهم شده است. علی‌اکبر صالحی، رئیس سازمان انرژی اتمی، در گفت‌وگویی با اشاره به اینکه ۲۷ کشور عضو اتحادیه اروپا، آمریکا، روسیه، چین، هند، کره‌جنوبی و ژاپن در این طرح شرکت دارند، گفت: «در سفر اخیر به فرانسه مقدمات لازم برای پیوستن ایران به این طرح ایجاد شد». به گفته او جمهوری اسلامی ایران تنها کشوری از منطقه غرب آسیاست که به عضویت این پروژه پذیرفته می‌شود و طرف مقابل با توجه به شناخت خوبی که از متخصصان باکفایت ایرانی دارد از عضویت ما استقبال کرده است. صالحی با تبیین مزایای گداخت هسته‌ای و نیازمندی‌های جامعه بشری به آن، گفت: «قرار بود نخستین آزمایش پس از اجرای این پروژه که در فرانسه درحال اجراست، تا سال ۲۰۲۰ انجام شود اما به‌علت برخی تاخیرها، اجرای آن پنج سال به تعویق افتاد و قرار است در آن، حدود ۵۰۰ مگاوات انرژی ازطریق گداخت هسته‌ای با هم‌جوشی تولید شود».رئیس سازمان انرژی اتمی به خوداتکایی و خودباوری نسل جوان ایران در فعالیت‌های هسته‌ای اشاره و خاطرنشان کرد: «این طرح از ۳۰ تا ۴۰ سال آینده به مرحله تجاری‌سازی می‌رسد و ما باید از فرصت کنونی برای عضویت در این پروژه استفاده کنیم تا برای ۳۰ سال آینده آمادگی ایجاد نیروگاه‌های گداخت هسته‌ای در کشور به‌وجود آید و در این زمینه به دیگران وابسته نباشیم».او همچنین از توافق جمهوری اسلامی ایران و فرانسه برای همکاری مجزا در زمینه گداخت هسته‌ای خبر داد و تصریح کرد: «از چند روز پیش، شش نفر از کارشناسان گداخت هسته‌ای از فرانسه به ایران سفر کرده‌اند و در سازمان انرژی اتمی درحال تبادل‌نظر، بررسی امکانات و ارائه مشورت هستند تا با استفاده از تجهیزات و ارتقای آمادگی متخصصان داخلی بتوانیم به عرصه گداخت وارد شویم. وی گداخت هسته‌ای را محوری‌ترین پروژه سازمان انرژی اتمی به موازات دانش هسته‌ای دانست و ابراز امیدواری کرد با حمایت دولت از این پروژه، در سال‌های آینده شاهد پیشرفت‌های خوب در این عرصه باشیم. بنا بر اظهارات رئیس سازمان انرژی اتمی، موانع پذیرش عضویت ایران در اینتر رفع شده است و تقاضای خود را ارائه کرده‌ایم که در هیات‌مدیره این پروژه مطرح می‌شود و زمانی که اعضا به اتفاق آرا موافقت کنند، رسماً به‌عنوان عضو جدید پذیرفته‌شویم. شش نفر است او

درباره مسئله فروش آب سنگین نیز به دریافت پول حاصل از فروش ۳۳ تن آب سنگین به آمریکا اشاره کرد و در ادامه به مذاکرات بهروز کمالوندی، معاون سازمان انرژی اتمی، با مسکو برای فروش آب سنگین پرداخت. به گفته او «هنوز موضوعاتی مانند قیمت و اینکه مابازای آن پول بگیریم یا کالای دیگر، وجود دارد که باید رفع ابهام شود؛ اما بخش درخرو توجهی از مذاکرات در این‌باره انجام شده است و هنوز به جمع‌بندی واحد و نهایی نرسیده‌ایم».صالحی خاطرنشان کرد: «شرکت‌های بزرگ اروپایی نیزباز متقاضی خرید آب سنگین از ایران هستند اما آنان برای مصارف غیرنیروگاهی و صنعتی به آب سنگین ما نیاز دارند. تاکنون برای عرضه محموله‌ای ۱۰ تا ۱۵ تنی به یک کشور و ۱۰ تا ۱۵ تنی به کشور دیگری از اتحادیه اروپا مذاکره کرده‌ایم که فعلاً نام این کشورها را بیان نمی‌کنیم». رئیس سازمان انرژی اتمی همچنین با اشاره به نحوه قیمت‌گذاری آب سنگین گفت: «این کالا قیمت مشخصی ندارد و بهای آن میان فروشنده و خریدار توافقی تعیین می‌شود. آب سنگین را در ظروف ویژه بسیار گران قیمتی نگهداری می‌کنند و همین موضوع بر قیمت آن بسیار می‌افزاید؛ البته قیمت آب سنگین عرضه‌شده به مقیاس تناژ با آب سنگنیک‌ی که در مقیاس گرم عرضه می‌شود، متفاوت است».وی قیمت هر کیلوگرم آب سنگین را از حداقل ۲۸۰ دلار تا هزارو ۵۰۰ دلار متغیر دانست و افزود: «قیمت آب سنگین با میزان کم و گرمی در مقایسه با عرضه آن با محفظه‌های گران‌قیمت متفاوت است و در بهای آن تفاوت ایجاد می‌کند به‌نحوی‌که گاه عرضه آن با محفظه‌های گران‌قیمت تا هر کیلوگرم هزارو ۵۰۰ دلار افزایش می‌یابد».رئیس سازمان انرژی اتمی در بخش دیگری از این گفت‌وگو به اظهارات اخیر رئیس مجلس مبنی بر الزام این سازمان به ایجاد کارخانه غنی‌سازی برای مقابله با نقض برجام اشاره کرد و گفت: «منی‌دادم منظور از ایجاد کارخانه چیست؟ اگر منظور تأسیسات نظنز است که آن را در نظر گرفته‌ایم؛ اما اگر منظور ایجاد کارخانه جدید غنی‌سازی است که چنین چیزی در برنامه‌های ما نیست. اگر منظور از این سخن، بازگشت‌پذیری درصورت نقض برجام است که پیش‌بینی‌های لازم را کرده‌ایم؛ به احتمال زیاد اشتباهی لفظی دراین‌باره وجود دارد و منظور ایشان همان بازگشت‌پذیری برای غنی‌سازی در سایت‌های موجود است».صالحی همچنین درباره مدت پیش‌بینی‌شده برای بازگشت‌پذیری گفت: «جزئیات هر چیزی را نمی‌توانیم بیان کنیم. اجازه دهید برخی امور سرسته بماند،

● **آقای ظریف امروز عازم آفریقا هستند، درباره جزئیات این سفر توضیحات بیشتری بدهید.**

این سفر که دومین سفر دوره‌ای دکتر ظریف به آفریقای زیر صحرأ محسوب می‌شود، از سوم مردادماه آغاز و تا هشتم مرداد ادامه پیدا می‌کند. این سفر به چهار کشور نیجریه، غنا، گینه‌کوناکری و مالی در منطقه غرب آفریقا انجام خواهد شد. هدف از این سفر که اولین سفر وزیر خارجه کشورمان به آفریقا بعد از توافق هسته‌ای و اجرای برجام است، توسعه و تحکیم روابط سیاسی و اقتصادی با کشورهای یادشده است. اولین سفر دوره‌ای دکتر ظریف به آفریقای زیر صحرأ، در زمستان سال ۱۳۹۳ که کشورهای کنیا، اوگاندا، تانزانیا، زنگبار و بروندی انجام شد.

● **دولت قبل سرمایه‌گذاری‌های بسیاری در قاره آفریقا به‌ویژه کشورهای غرب آفریقا کرده بود. آیا دستاورد این سفر آقای ظریف زندگن کردن همان سرمایه‌گذاری‌ها است؟**

سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران در قبال آفریقا براساس اصول مشخص مندرج در قانون اساسی و دیگر اسناد بالادستی نظام تنظیم شده است و در دهه‌های گذشته، دولت‌هایی که مسئولیت اداره کشور را بر عهده داشته‌اند، هریک به تناسب شرایط، امکانات و مقتضیات زمان خود نسبت به اجرای سیاست خارجی کشور در قبال قاره آفریقا اقدام کرده‌اند. سرمایه‌گذاری‌های انجام‌شده در گذشته در کشورهای آفریقایی در راستای اجرای همین اصول کلی و صلاحدید ناشی از مقتضیات زمان خاص خود انجام شده است و نتایج خود را به همراه داشته است. هدف سفر آقای ظریف به کشورهای منطقه غرب آفریقا تقویت و تحکیم پیوندهایی است که بین جمهوری اسلامی ایران و کشورهای یادشده در دهه‌های بعد از پیروزی انقلاب اسلامی شکل گرفته است.

● **اما این سفر بعد از برجام انجام می‌شود و انتظار می‌رود که با سفر قبلی تفاوت داشته باشد.**

سفر دوره‌ای اول دکتر ظریف به کشورهای زیر صحرأ، در شرایطی انجام گرفت که هنوز توافق هسته‌ای انجام نشده بود؛ اما سفر آتی سری است که در فضای بعد از توافق هسته‌ای و اجرای برجام انجام می‌شود. فضای قبل از توافق هسته‌ای و اجرای برجام فضایی کاملاً متفاوت با فضای قبل از توافق است. در فضای قبل از توافق هسته‌ای به دلیل تحریم‌های غیرعادلانه اعمال‌شده علیه کشور و همچنین تبلیغات گسترده انجام‌شده در زمینه ایران‌هراسی و محدودیت‌های متعدد ایجادشده ناشی از اعمال تحریم‌ها، کشورها درباره انجام همکاری‌های درازمدت و جدی با جمهوری اسلامی ایران به محدودیت‌ها و تردیدهایی روبه‌رو بودند؛ اما در فضای بعد از توافق هسته‌ای شرایط کاملاً دگرگون شده است. همان‌طور که همه کشورهای جهان از توافق هسته‌ای اظهار خرسندی کردند و آن را تحسین کردند و امضای آن به معنای یادگیری افتخارآمیز کشورمان به جامعه جهانی توصیف کردند، به همان نسبت نیز برای همکاری‌های جدی و بلندمدت با کشورمان اعلام آمادگی کرده‌اند و اشتیاق نشان داده‌اند. طبیعی است در فضای جدید، فرصت‌های بسیار متعدد و متنوعی شکل گرفته که بهره‌گیری درست و به‌موقع از آنها به تقویت و تحکیم مناسبات کشورمان با دیگر کشورها خواهد انجامید.

● **اغلب مقاماتی که بعد از برجام به ایران آمده‌اند با هیات‌های بزرگ اقتصادی‌ای همراه شده‌اند و به عبارتی مسائل اقتصادی در مرکز توجه همه میهمانان خارجی ما بوده است. آیا آقای ظریف در این سفر هیأت اقتصادی ایرانی‌ای را به همراه دارد؟**

بله، یک هیأت نسبتاً بزرگ اقتصادی آقای دکتر ظریف را در این سفر همراهی خواهند کرد. مسئولان و مقامات وزارتخانه‌ها، نهادها و سازمان‌های مختلفی که تجربه حضور و فعالیت اقتصادی در آفریقا را دارند یا علاقه‌مند حضور و فعالیت در آفریقا هستند یا امکانات لازم برای شروع این همکاری‌ها را در اختیار دارند، در این سفر وزیر خارجه را همراهی خواهند کرد.

● **فعالان بخش خصوصی نیز در این هیأت جای دارند؟**

بله، هم‌زمان مسئولان و مدیران شرکت‌های مختلف بخش خصوصی نیز در تیم اقتصادی همراه وزیر خارجه حضور خواهند داشت. در هر چهار کشوری که به‌عنوان مقاصد سفر تعریف شده‌اند، علاوه بر دیدارهای رسمی‌ای که دکتر ظریف با مقامات عالی آن کشورها دارند، یک مجمع اقتصادی یک‌روزه با حضور مسئولان و هیأت اقتصادی همراه با همتایان در کشور میزبان برگزار خواهد شد. بعد از نشست عمومی مجمع اقتصادی تجار، بازرگانان و صنعتگران ایرانی فرصت خواهند داشت تا به صورت رودررو و دوجانبه با همتایان خارجی خودشان گفت‌وگو یا دیگر به تفاهم برسند.

● **تفاهم‌نامه خاصی نیز پیش‌بینی شده که منتظر امضای آن باشیم؟**

چنانچه در گفت‌وگوها و مذاکراتی که در مدت سفر بین هیأت‌های طرفین انجام می‌شود، تفاهم یا توافقی شکل بگیرد، در قالب یادداشت تفاهم یا تفاهم‌نامه همکاری بین طرفین به امضا خواهد رسید.

دیپلماسی

عکس

مدیرکل آفریقایی وزارت امور خارجه از اهداف سفر ظریف می‌گوید

به سوی آفریقا

آرزو فرشید

دولت یازدهم بعد از موفقیت در عرصه هسته‌ای با فراغ بال توسعه همکاری‌های سیاسی و اقتصادی با دنیا را در دستور کار قرار داده است و ازهمین‌رو است که در ماه‌های اخیر دستگاه دیپلماسی؛ با میزبان هیات‌های خارجی بوده یا راهی مقصدی. قاره آفریقا نیز یکی از مقاصدی است که همواره برای جمهوری اسلامی ایران اهمیت ویژه‌ای داشته است؛ به‌همین‌خاطر اکنون سومین سفر به این قاره در دستور کار محمدجواد ظریف، وزیر خارجه کشورمان، قرار گرفته و انتظار می‌رود که ظرفیت‌ها و توانمندی‌های ایران در حوزه‌های مختلف ازجمله نفت، گاز و پتروشیمی، خدمات فنی و مهندسی و... در عصر پاسبیرجام موجب تقویت روابط ایران و کشورهای آفریقایی شود. حسین ملاعبادللهی، مدیر کل آفریقا وزارت امور خارجه در گفت‌وگو با «شرق» جزئیات این سفر و اهمیت آن را تشریح کرد.

● **کا با توجه به اینکه بیشترین مشکلات بعد از برجام در حوزه بانکی است، آیا مسیر ارتباط و همکاری‌های اقتصادی گسترده‌تر با کشورهای آفریقایی هموار است؟**

آثار ناشی از تحریم‌های تحمیلی و محدودیت‌های وضع‌شده براساس آنها، به‌ویژه در زمینه همکاری‌های بانکی و مبادلات پولی در همه کشورها کمابیش به صورت یکسان و مشابه بوده است. ازاین‌رو برای انجام این نوع همکاری‌ها با کشورهای آفریقایی نیز محدودیت‌ها و مشکلات جدی وجود داشت. بعد از برجام تلاش‌ها برای گسترده‌ای از طریق بانک مرکزی، بانک‌های دیگر و همچنین وزارتخانه‌های ذی‌ربط و وزارت امور خارجه با کشورهای مختلف دنیا انجام گرفته تا شرایط به حالت عادی بازگردانده شود و پیوندهایی که قطع شده بود مجدداً از سر گرفته شود. این تماس‌ها و تلاش‌ها در کشورهای قاره آفریقا نیز انجام گرفته و در نتیجه آنها گشایش‌های تازه‌ای به وجود آمده است. روند عادی‌سازی همکاری‌های بانکی و پولی به‌دلایل مختلف، زمان‌بر و بطنی است اما روندی رو به جلو و امیدبخش است.

● **از تحکیم و تقویت روابط به‌عنوان اصلی‌ترین هدف این سفر یاد کردید. لطفاً مصداق‌تری در مورد زمینه‌های گسترش روابط توضیح دهید. مثلاً در توسعه همکاری با نیجریه بر نفت تمرکز می‌کنیم و باید به همسویی بیشتر در اوپک امیدوار باشیم؟**

اکثریت قریب‌به‌اتفاق کشورهای آفریقایی، کشورها در حال‌توسعه هستند. این کشورها در روند توسعه اقتصادی خویش با نیازهای بسیار گسترده و متنوعی در حوزه‌های زیرساختی، آموزشی، خدمات فنی و مهندسی، ماشین‌الات کشاورزی و صنعتی، کالاهای مصرفی و مواد غذایی، خدمات و تجهیزات بهداشتی و درمانی، تولید برق و انرژی، ساخت

مسکن و موارد متعدد دیگر ظرفیت‌های بسیار قابل‌توجهی در جمهوری اسلامی ایران برای توسعه‌های یادشده وجود دارد که می‌تواند آن نیازها را پاسخ دهد. همکاری با کشورهای آفریقایی علاوه بر آنکه موجب رونق‌یافتن و تقویت بخش‌های مختلف تولیدی، صنعتی و کشاورزی

کشور می‌شود، موجب تعامل بیشتر با این کشورها را فراهم می‌آورد که حاصل آن توسعه و تحکیم مناسبات دوجانبه است. از جمله حوزه‌های مهم همکاری جمهوری اسلامی با نیجریه، حوزه نفت و گاز است. در کنار آن حوزه تولید، توزیع و انتقال برق نیز ازجمله زمینه‌های بسیار مناسب برای همکاری با نیجریه است. طبیعی است توسعه همکاری‌ها با تحکیم این نوع همکاری‌ها، به همسویی و همراهی بیشتر دو کشور در اوپک و اوپک گازی کمک خواهد کرد

● **وقتی عربستان ارتباط خود را با ایران قطع کرد، برخی از کشورهای آفریقایی خلی تاکید دارد. برخی از کشورهای آفریقایی نیز با این معضل دست به گریبان هستند. مبارزه با تروریسم خارج از منطقه برای ما چقدر اهمیت دارد و چقدر در توسعه روابط سیاسی ایران با کشورهای آفریقایی اثرگذار است؟**

مسئله تروریسم و افراطی‌گری امروزه موضوعی محدود به یک کشور یا منطقه خاص نیست بلکه به موضوعی جهانی و فراگیر تبدیل شده است که همه نقاط دنیا را با چالش‌ها و مخاطرات امنیتی جدی روبه‌رو کرده است. این پدیده شوم و خطرناک امروز نگرانی همه کشورهای جهان را برانگیخته و صلح، ثبات و امنیت همه دولت‌ها و ملت‌ها را در مخاطره قرار داده است. متأسفانه این ویروس خطرناک که جغرافیا نمی‌شناسد، به‌سرعت در حال تکثیر و توسعه است و امروز هیچ کشوری از مخاطرات و آسیب‌های آن در امان نیست. ازاین‌رو هیچ کشوری در جهان امروز به‌تنهایی قادر به مقابله و کنترل این پدیده خطرناک نیست. مقابله با این پدیده، نیازمند عزم جدی و همکاری

همه کشورهای جهان در همه سطوح با یکدیگر است. جمهوری اسلامی ایران به‌عنوان کشوری که سال‌ها قربانی اقدامات تروریستی بوده و از آن آسیب دیده است، در مقابله با این پدیده خطرناک نسبت به خیلی از کشورهای دیگر موفق عمل کرده است و همچنین خیلی قبل‌تر نسبت به مخاطرات اقدامات تروریستی و ضرورت جلوگیری از کمک به توسعه تروریسم و افراطی‌گری هشدار داده است.

امروز آفریقا نیز از این پدیده خطرناک در امان نمانده است. گروه‌های افراطی مانند بوکوحرام، الشبাব در غرب و شرق آفریقا فعال هستند و سال‌هاست امنیت مردم و دولت‌های این مناطق را به خطر انداخته‌اند. اگرچه دولت‌های حاکم در این مناطق سال‌هاست با این گروه‌ها مبارزه می‌کنند اما تحولات اخیر مناطق خاورمیانه، خلیج‌فارس و شمال آفریقا موجب شده تا پیوندهای تازه‌ای بین این گروه‌ها با دیگر گروه‌های فعال در این مناطق همچون داعش شکل بگیرد و دامنه نفوذ و توان عملیاتی آنها نسبت به گذشته افزایش یابد.

بسیار طبیعی است که مقامات کشورهای دوست در ملاقات‌های خود با یکدیگر درباره دغدغه‌های مشترک گفت‌وگو و تبادل نظر کنند. ضرورت مبارزه با تروریسم و افراطی‌گری امروز یکی از موضوعات مورد علاقه همه کشورها برای گفت‌وگو و همکاری است؛ ازاین‌رو چنانچه مقامات کشورهای میزبان علاقه‌مند به همکاری دراین‌زمینه باشند، با آنان همکاری خواهد شد. چنین همکاری‌هایی امروز به ضرورتی اجتناب‌ناپذیر تبدیل شده که همه دولت‌ها و ملت‌ها از آن منتفع خواهند شد.

● **برجام چقدر در رسیدن به اهداف سیاسی و اقتصادی این سفر اثرگذار است؟**

توافق هسته‌ای و اجرای برجام جایگاه جمهوری اسلامی ایران را در نظام بین‌الملل به صورت باورنکردنی، گسترده و احترام‌آمیزی ارتقا داد و گشایش‌های بسیار زیادی برای کشور به همراه آورد و فرصت‌های متعدد تازه را خلق کرد. این گشایش‌ها و این فرصت‌های تازه محدود به هیچ منطقه خاصی نیست و در مجموعه نقاط دنیا و در همه کشورها برای جمهوری اسلامی ایران به وجود آمده است.

مقامات و مردم کشورهای آفریقایی نیز همچون دولت‌ها و ملت‌های دیگر نقاط جهان از توافق هسته‌ای کشورمان خرسند و خوشحال هستند و از آن به نیکی یاد می‌کنند و این اقدام را تحسین می‌کنند. آنان توافق هسته‌ای را نقطه بازگشت کشورمان به جامعه جهانی توصیف می‌کنند. آنان به‌صراحت بیان کنند جمهوری اسلامی ایران با توافق هسته‌ای، منطقه و جهان را از یک محاصره عظیم و خسارت‌باری که هر آن امکان وقوع آن می‌رفت، نجات داد. آنها از اینکه کشورمان توانسته است یکی از غامض‌ترین بحران‌های جهان معاصر را از طریق دیپلماتیک و مذاکره حل‌وفصل کند خرسندند و آن را تحسین می‌کنند. توافق هسته‌ای ایران نگرانی‌های ایجادشده از پدیده ایران‌هراسی را از بین برد به‌گونه‌ای‌که اکنون کشورها با روی باز از هر نوع همکاری با جمهوری اسلامی ایران استقبال می‌کنند. امروز تردیدها و نگرانی‌های کشورها از همکاری گسترده و درازمدت با جمهوری اسلامی از بین رفته است و عمده موانع و محدودیت‌های ناشی از اعمال تحریم‌ها نیز برطرف شده است.

سفر وزیر خارجه به کشورهای غرب آفریقا در چنین فضای مثبتی انجام می‌گیرد و به‌همین‌دلیل سفری مهم و اثرگذار برای توسعه و تقویت همکاری‌های سیاسی و اقتصادی با کشورهای میزبان خواهد بود.

● **این سفر به‌طورکلی می‌تواند روابط سیاسی و اقتصادی ما با آفریقا را که مثل کشورهای دیگر قبل از مذاکرات هسته‌ای دستخوش تغییر شده بود، احیا کند؟**

بله، حتماً همین‌طور است. امروز نه آن نگرانی‌های گذشته در میان کشورها نسبت به همکاری با جمهوری اسلامی ایران وجود دارد و نه آن موانع و محدودیت‌های گسترده و دست‌وپاگیر ناشی از اعمال تحریم‌ها؛ ازاین‌رو شرایط برای همکاری‌های جدی و مؤثر فراهم است و چنین سفرهایی برای گسترش و تعمیق همکاری‌ها بسیار تأثیرگذار و مهم است.

● **کافرا عربستان ارتباط خود را با ایران قطع کرد. برخی از کشورهای آفریقایی از آن حمایت کردند. فکر می‌کنید آثار سیاسی سفرهای این چنینی به آفریقا و تقویت مناسبات مانع از این می‌شود که در موارد مشابه احتمالی دیگر شاهد این‌گونه رفتارها نباشیم؟**

نظام بین‌الملل، نظامی سیال و در حال تحول مداوم است. کشورها در چنین فضای سیالی به‌عنوان بازیگران داخل در این نظام به صورت مستمر در حال دگرگونی و تحول‌اند و فراز و فرودهایی را در مناسبات خود با سایر بازیگران تجربه می‌کنند. کشورهایی در چنین نظام سیالی کمترین آسیب‌ها را تجربه می‌کنند که پیوندهای بیشتر و مستحکم‌تری با دیگر بازیگران داشته باشند. خاصیت چنین سفرهایی تقویت و تحکیم پیوندها با دیگر کشورهاست. به هر میزان که این تماس‌ها و مبادله هیأت‌ها بیشتر انجام شود، پیوندهای دوستی و مودت بین کشورمان با دیگر کشورها مستحکم‌تر می‌شود و به همان نسبت به جایگاه کشور در نظام بین‌الملل بیشتر ثبات می‌دهد.

نگاه

ایران‌هراسی این بار در «نواکشوط»

● **آزاده بابایی‌نژاد** کنفرانس سران کشورهای عربی در حالی فردا و پس فردا (دوشنبه و سه‌شنبه) در شهر نواکشوط، پایتخت موریتانی برگزار خواهد شد که علاوه بر گفت‌وگو درباره پرونده مسائل مهم منطقه‌ای، با بحران شش‌ساله سوریه و درگیری‌های لیبی و عراق گرفته تا تومور سرطانی داعش، اعضا مصمم هستند طرح پیشنهادی فرانسه درباره ازسرگیری گفت‌وگوی میان فلسطینیان و اسرائیل را به بحث بگذارند. در همین چارچوب آگاهان سیاسی دنیای عرب بر این باورند که نقطه ثقل و مرکز تصمیم‌گیری در این‌گونه کنفرانس‌هایی که همه اعضای آن اتحاد نژادی و زبانی دارند غالباً بر یک محور تمرکز می‌کنند، پاشنه درِ کنفرانس نواکشوط روی عربستان می‌چرخد که اتفاقاً همه اعضای آن، حیات اقتصادی خود را وامدار این کشور هستند؛ بنابراین می‌توان گفت نشست مطبوعاتی عادل الجبیر، وزیر دستگاه دیپلماسی ریاض، با شبکه یورونیوز - که سرشار از موضع‌گیری‌های افراطی و ضد ایرانی بود- برای هماهنگی کنفرانس نواکشوط و به‌نوعی جهت‌دهی به آن تفسیر می‌شود. بیشتر سخنان روز پنجشنبه گذشته الجبیر نیز بر موضوعاتی متمرکز بود که قرار است در کنفرانس مذکور مورد بررسی شود. از سوی دیگر دولت موریتانی به ادعای آنچه او «دخالت تهران در امور داخلی کشورهای عرب منطقه با هدف تضعیف امنیت و گسترش مذهب تشیع می‌داند»، روابط دیپلماتیکش را با تهران قطع کرده و همسو با ریاض، قدرت تهران در منطقه را یک خطر جدی برای ثبات و امنیت خاورمیانه توصیف می‌کند. گفتنی است همه شهرنروندان کشور آفریقایی موریتانی مسلمان هستند و علاوه بر عربی، به زبان فرانسوی نیز صحبت می‌کنند، این کشور به‌تازگی به جمع تولیدکنندگان نفت قاره سیاه پیوسته است.

ادامه از صفحه ۶

ابتکاری برای پایان احتکار اطلاعات

● **کا** مسائلی باعث می‌شود که ما عملاً نتوانیم یک قانون را اجرا کنیم؟جریان آزاد اطلاعات در قانون اساسی اغلب کشورها از جمله ایران آمده، باوجوداین چرا نهادهای رسمی کمتر زیر بار این قانون می‌روند و در توجیه این رفتارها، به برداشت‌های شخصی و سلیقه‌ای خود از قانون تمسک می‌جویند؟

در سطح کلان اگر بخواهیم صحبت کنیم، هم باید به نقد نهادهای حاکمیتی پرداخت و هم نقد نهادهای اجتماعی و نهادهای رسانه‌ای. این‌گونه نیست که جریان آزاد اطلاعات فقط فقط با اصلاح مقررات رسمی انجام بگیرد. همان‌طور که اشاره کردم، در وهله اول ما نیازمند این هستیم که بدانیم «چه چیزی اطلاعات است، چه چیزی اطلاعات نیست؟»، همان ابهام قانونی مورد اشاره شما که چه کسی حق دارد به اطلاعات دسترسی داشته باشد و چه کسی نمی‌تواند، در خیلی از جوامع نیز وجود دارد. وقتی از حقوق اطلاعات و بعد می‌آید «اطلاعات چیست؟ چه کسی باید اطلاعات دریافت کند؟ چرا باید به آن دسترسی داشت؟ چه استفاده درستی باید از آن داشته باشد؟ اطلاعات را چه کسانی باید در اختیار او بگذارند؟ چرا این اطلاعات باید در نهادهای رسمی و دولتی محدود شوند؟ چرا این اطلاعات نباید در اختیار رسانه‌ها و نهادهای مدنی باشد، چرا به‌اصطلاح نهادهای واسط نتوانند برای شهروندان تأمین اطلاعات کنند؟» می‌بینید که هر شهروندی پشت‌بند این آگاهی، سؤالات زیادی می‌تواند بپرسد، گاه مشاهده می‌شود که رسانه‌ها به دلیل ضعف‌های آموزشی و حتی ضعف در اقتصاد سیاسی رسانه‌ها، دچار ناآرگیری و کنزاکردی می‌شوند و به همین اعتبار، اینجا دیگر ضعف از نهادهای رسمی نیست، بلکه برای تحلیل ضعف‌ها و مشکلات باید به حقوق و اخلاق حرفه‌ای رسانه‌ای و سایر زمینه‌ها رجوع کرد. خیلی خلاصه بگویم قانون اساسی همان‌طور که تعریفش نیز هست به مباحث اساسی می‌پردازد ما در این زمینه‌ها نیازمند «قوانین موضوعه» هستیم و در قوانین موضوعه نیز نیازمند اجرای درست هستیم، چراکه اجرای درست قانون، کمتر از قانون خوب نیست، پس برای بحث در این زمینه باید به اجرای درست قوانین هم پرداخت، امروز در همین زمینه، قانون انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات ابلاغ شده که براساس آن، هم نهادهای ارگان‌های رسمی موظف به دادن اطلاعات هستند و هم رسانه‌ها و نهادهای مدنی موظف به دریافت اطلاعات هستند، از این پس کمک‌کاری هرکدام از این دستگاه‌ها و نهادهای فرجامی جز اجراشدن یا اجرای ناقص قوانین موجود به‌دنبال ندارد. به تعبیری اجرای قانون رهاگشا در زمینه رسانه‌ها محصول ارتباط نهادهای دولتی، مدنی و رسانه‌ای است، وقتی که قوانین در کانال گفت‌وگو و ارتباط این سه نهاد شکل بگیرد و به کمک آنها در مسیر اجراقرار گیرد، پاسخ‌گوی مشکلات این حوزه خواهد بود، درصورتی‌که نقش هر یک از این نهادهای سه‌گانه نادیده گرفته شود، هم پای طراحی و هم پای اجرای قانون می‌لنگد.